

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

7 Nunquid nam liceat in aliquo casu interficere innocentem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

exponere. Quis vero etiam potest non
 uti optimo cibo ac regimine, aut optima
 medicina ad ipsam seruandam. Eadem ergo
 ratione potest illam exponere pro ami-
 co. Sed tunc peccaret, quando illam prodigret,
 hoc est quod nullo bono fine aut
 pro exiguo illam dispenderet, ut si ad de-
 scendum valorem vnius scuti periculo
 illam obiceret. Ex hac autem solutione
 oritur scrupulus, vtrum in naufragio, vbi
 tantum vox est tabula, qua duos seruare
 non potest, liceat vni alteri cedere? Et fac
 esse filium & patrem. Ex conclusione enim
 videtur sequi id esse licitum, ex hac autem
 solutione apparet contrarium colligi. Nam
 qui tabulam desereret, perinde haberet, ac
 si se in mare proiecisset, quod est se directe
 occidere. Profecto res est dubia responde-
 tur ergo quod antequam tabulam filius
 capiat, potest illam relinquere patri, quia
 non hoc est positum se occidere, sed per-
 mittere se mori, postquam vero eidem
 insidet, re vera non apparet licitam esse, vt
 se in fluctus deiciat. Ad secundum re-
 spondetur quod ordo charitatis quo homo
 tenetur non plus proximum quam seip-
 sum diligere, attendendus est secundum
 vitam spiritualem, cuius ideo detrimen-
 tum homo non debet pati pro toto orbe,
 sed quantum ad temporalia non est ille
 ordo necessarius, quoniam temporalia per-
 se non pertinent ad perfectam felicitate-
 tem sed sunt tantum media, vt diximus.
 Vnde S. Thom. 2. 2. q. 16. art. 5. in solutione
 primi, ait, quod cum vnumquodque id sit
 quod in ipso precipuum est magis est pro-
 ximus diligendus quantum ad spiritualia
 quam corpus proprium vt si simpliciter
 fuerit necessaria via nostra pro salute spi-
 rituali eius tunc sit nobis expendenda vbi
 explicat ordinem, qui est ex necessitate pre-
 cepti. Sed tamen inferius in solutione ter-
 tija ait, quod licet non sit de necessitate cha-
 ritatis quod homo proprium corpus expo-
 nat pro salute proximi, nisi in casu quo te-
 netur eius saluti providere, tamen quod
 aliquis sua se sponte ad hoc offerat, perti-
 net ad perfectionem charitatis. Vbi non
 distinguit de salute spirituali & corporali,
 sed vtrumque videtur intelligere. Postre-
 mum denique argumentum solutum est,
 vbi monstrauimus non esse eandem ratio-
 nem de spirituali, & temporalis salute.
 Quare falsum est eandem esse rationem

Spiritualis ad spiritualem, quæ temporalis
 ad temporalem.

ARTICVLVS VII.

*Virum liceat in aliquo casu interficere
 innocentem.*

Post innocentis homicidium (quod
 quemadmodum lege fiat, dictum est)
 subsequitur in hoc septimo articulo,
 qui est apud S. Tho. textus disputare vtrum
 liceat in aliquo casu innocentem interfice-
 re? Arguitur enim à parte affirmatiua A-
 braham haec laude inter cetera commenda-
 tur, quod innocentem filium suum ara destina-
 uerat, secundo. Si id licet quod maius docu-
 mentum infer, & id licebit quod infer-
 tur, quod maius, nam de illato documento existima-
 tur peccati grauitas, licet autem peccator
 occidere, etiam si periculo perditionis ater-
 næ non nunquam exponatur, vt supradic-
 tum est, ergo & innocentem quem certius
 creditur miseris huius seculi solutum ad
 aeternam felicitatem aduolare. Tertio
 Quod secundum ordinem iustitiæ sit nul-
 lum est peccatum, sed quandoque iudex se-
 cundum allegata & probata innocentem
 in mortem adigere cogitur, quem scit falsis
 testimonijs delatum, & pariter minister,
 qui eius dicto audiens esse tenetur, ergo li-
 citum est quandoque innocentem interfice-
 re. In contrarium autem est illud Exo-
 23. Insonrem & iustum non occides.

Quæstionis titulus de duplici innocen-
 te intelligi potest. Primo, de eo qui non so-
 lum re vera est innocens, verum etiam le-
 gitime, quia non probatur nocens, & de
 hoc præsens intelligitur interrogatio. Alius
 vero est, qui licet re quidem sit innocens ta-
 men legitime probatur nocens, de quo
 cũ grauior sit abususque dubitandi ratio,
 inferius quæst. 4. art. 2. mouebitur pec-
 cularis quæstio. Hæc ergo facillime vnica
 conclusione expeditur. Nullatenus licet homi-
 nem innocentem, cuius nulla habetur
 sinistra opinio interficere. Probatio est per-
 uia. Homo enim vt ex dictis patet, & se-
 cundum seipsum consideratur & præterea
 in ordine ad bonum commune. Et qui-
 dem secundum priorem consideratio-
 nem, scilicet quatenus est rationalis na-
 tura, neminem interficere licet. Nam
 & iniquissimi etiam peccatoris natura,
 quatenus

Primū
 argum.

Argu. 2.

Argu. 3.

Titulu-
 qōnis il-
 lustrat.
 Duplex
 innocēs.

Vnica
 conclus.

Proba-
 tio.

PO
 re
 bus
 III
 15

quatenus Dei figmentum, diligenda est, ob
solum ergo causam communis boni pec-
cator occiditur, in innocente autem nihil
est cur ius reipublice fiat, ipsum occiden-
di, quoniam precipua est reipublica pars,
atque ad eius salutem precipue conferens.
De hac conclusione non est cur multum
dubites, offeruntur nihilominus nonnul-
le, licet tenues, dubiandi rationes. Pri-
ma, dum in obsessa à tyranno ciuitate ci-
uis innocens est, cuius caput tyrannus ille
perit, eo forsitan quod sibi est aduersus. Hi-
storia est de Demosthene, quæ, dum Athe-
nien ciuitas obsidione opprimeretur, tan-
tum dux ille hostis petebat, ut incolentem
relinquere ciuitatem. Tunc enim ille in
senatu fabulam illam luporum retulit,
qui ab ouibus canes deposcebant illa va-
fricie ut secuti postea possent in inermem
pavidumque gregem irruere. Dubium
ergo est virum tunc pro salute totius rei-
publice licuisset innocentem in manus
hostis perdendum tradere. Apparet enim
fuisse licitum. Primum quia reipublica
ius habet exponendi ciues patenti morti
pro salute totius, ut patet in bello, si-
cut totum suas partes. Deinde quod &
ipse tunc innocens, cuius morte salus
totius ciuitatis agitur, tenetur se hosti
dedere, ergo ad id potest reipublica ip-
sum cogere. Nihilominus respondetur
nequaquam id esse tunc licitum. Quare
D. Thom. generalem constituit conclu-
sionem. Nam ut ad primum argumentum
respondeamus, tunc reipublica potest ex-
ponere ciuem quando necessarius ad pu-
gnandum est, & resistendum hosti quia
tunc est per se necessarium medium, non
autem quando tantum est necessarius ex
malitia alterius. Quoniam cum homici-
dium per se non sit bonum, nunquam fit
licitum nisi ex fine cuius est per se medium.
Et innocentis mors nunquam est hoc mo-
do reipublice necessaria. Quare securi, ut
paulo ante meminimus, non licet tibi iu-
bente tyranno cruere tibi ipsum oculum,
ut alterum serues, ita neque tunc rei-
publice innocentem morti tradere. Nam
ut superius dictum est, non est absolute do-
mina vite ciuium, sicut Deus, & ideo in-
nocens vitam solus Deus potestatem habet.
Sunt qui licet diffiteantur reipublicam
tunc iussu tyranni eum occidere, factum
tamen posse ipsum eidem tradere ad

occidendum. Porro autem idem est virum
que profus, atque a deo neutrum lice. Pos-
set nihilominus eum illo casu non defen-
dere, quia reipublica cum sui periculo non
tenetur defendere priuatum ciuem. Quod
si contra similitudine arguas. Si quis mihi
mortem comminaretur nisi manum aut mi-
linguam ascendendam illi offerrem, pos-
sem membrum tradere, ut vitam serua-
rem, licet medium illud non sit necessarium
nisi ex malitia alterius, ergo similiter posse
reipublica ciuem suum tradere. Negatur
consequentia, quando membrum non ha-
bet esse distinctum ab esse totius, neque vl-
lo modo est propter se, sed propter totum,
neque per se est capax iuris, vel iniurie.
Homo autem quamuis sit pars reipublice
est nihilominus & suppositum propter se
ipsum existens, atque a deo per se capax i-
urie, quam reipublica non potest illi iro-
gare. Vnde ad secundum supra obiectum
argumentum respondetur, quod quamuis ip-
se teneatur tunc proprio se offi. r. e. per culo
ut publicum caueat, non tamen ad id iure
cogi potest quoniam tenetur non de iustitia
sed de charitate. Sicut stat me in graui
necessitate ad elemosinam teneri ad quod
cogi non possum. Alius dubitandi calus
est in bello, & quidem in communi aggres-
su, ubi permixti sunt innocentes cum noc-
centibus non est dubium quin liceat hos-
tes inuadere, cum innocentium periculo.
Sed dubium est in singulari certamine. Vi-
deo militem in me irruentem quem scio
innocentem esse, puta qui certo credit bel-
lum iustum contra me gerere. Videtur ra-
tio suadere quod tunc non possum illum
occidere. Nam bellum non potest esse ius-
tum ex utraque parte. Si ergo ille iuste
contra me pugnat, non possum ego iuste
me defendere. Respondetur nihilominus
licere. Primum quia iuste imbo pugnare
possumus ex ignorantia, quam uterque pu-
tat se iustam defendere causam. Præterea
licet tunc in conflictu vni militum contra-
ret iustitiam ab alterius parte stare, potest
se defendere: quia non tenetur illam pati
mortem. Quare non solum tunc ex falsa
presumptione (ut quidam aiunt) nempe,
quia uterque putat alterius esse nocentem,
sed etiam si sciat esse innocentem, licet
tunc pugnat. Non potest autem alterum oc-
cidere nisi in suam defensionem. Sed rogamus
virum miles possit alterum aggredi que sit
esse

Demosthenes.

Solutio.
S. Tho.

esse innocentem? Respondetur quod si bona fide credat, iustum se gerere bellum, etiam si alium putet esse innocentem, puta quia vel idem ipse credit, vel inuitus in exercitu retinetur, potest illum aggredi, tum quod aggressus ipse in bello est defensor, tum et quod vnus princeps ius habet aggrediendi alterum. Qui autem in les credere bellum se gerere iniustum, aggredi non potest.

Ad primum arg. in contrarium lib. 2. satis responsum est, quæstion. 3. ait 8. Deus nanque non tanquam legislator, ut Scotus putat, dispensare valet super homicidio, sed tanquam vniversalis vite dominus, potest cuius potestate in facere alium occidendi, sicuti fecit Abrahæ, cuius ideo obedientia laude digna fuit, tamen si pro sua clementia id non permisit executioni mandari. Nemo autem mortalium hoc absoluto vitæ dominio. Solutio

autem argumenti secundi notanda est apud D. Thom. nempe peccatorum gravitatem de se primo attendendam esse non penes illarum nocuitum, sed penes obiectum.

Quapropter innocenti occisio sceleratior est & maiori digna supplicio, quam occisio impuri ac peccati hominis. Primo quia huiusmodi occisor præstantius bonum heredit, quod magis est per se diligendum, quia propter peius contra charitatem peccat. Secundo quia & iniuriam facit qui minus erat illa dignus, atque ideo iniurius iniuriam uiolat. Et tertio, quia rem publicam meliori priuat bono, ac subinde in bonum commune est pestilentior. Postremo, & Deum ipsum impudentius spernit, qui iustos chariores habet, secundum Iud. 11. 10. Qui uos spernit, me spernit.

Quod autem iusto mox in bonum æternæ gloriæ cedat, occisioni accidentarium est.

A solutione autem tertii argumenti quod de innocente legitime probato nocente addebatur, super sedendum est usque ad locum citatum quæstione sexta.

ARTICVLVS VIII.

Virum si unicuique proprium inuasorem ad sui defensionem occidere.

Cum supra definitum sit nemini priuata auctoritate licere malefactorum

occidere explorandum supererat virum saltem liceat aggressorem per modum defensionis interficere. Sunt enim nonnullæ sanctorum auctoritates, quæ id verare videntur. Ait quippe Augustinus, ad Public. De occidendis hominibus, ne ab eis quisque occidatur, non mihi placet consilium, nisi forte sit miles an publica functione teneatur, ut non pro se hoc faciat, sed pro alijs accepta legitima potestate, ubi ne gare videtur, cupiam ne occidatur licere priuatim occidere. Et in r. de libe. arbit. Quomodo, inquit, apud diuinam providentiam a peccato liberi sunt qui pro his rebus quas contemni oportet humana cede polluti sunt? Et censet illas res in vniuersum esse contemnendas, quas homines inuiti amittere possunt, in quarum numero est vita. Et Nicol. Papa can. de his clericis dist. 50. ait, De his clericis quibus consuluimus scilicet qui se defendendo paganum occiderant, si postea per penitentiam possunt ad pristinum statum redire, aut ad aliam a secedere scitote nullam nos occasionem dare neque illam tribuere licentiam eis quemlibet hominem quo liber modo occidendi. Cui qui de legi cum ad mores pertineat, videntur & laici esse subiecti. Quarto. Homicidium est grauius quam simplex fornicatio, sed nemini hæc ad seruandam vitam est licita, ergo neque homicidium facere. Postremo. Si arbor est mala, ergo & fructus, ut habetur Matt. 7. sed defensio ipsa videtur illicita contra illam Pauli monitionem ad Rom. 12. Nō uos defendentes charissimi, ergo & aggressoris occisio erat peior. In contrarium autem est illud Exod. 22. Si effringens fur domum siue suffodiens inuentus fuerit, & accepto vulnere mortuus fueris percussor non erit reus sanguinis, licet ego a quior ratione uitam propriam usque ad mortem inuasoris defendere.

Ad quæstionem tribus conclusionibus responderetur Prima. Nemini licet aggressorem occidere nisi id fuerit necessarium medium nempe si alia via se non potest defendere. Secunda conclusio. Vbi medium illud fuerit necessarium, licitum est vim vi secundum iura repellendo, cum moderamine inculpate tutelæ illi occidere. Probantur simul ambæ conclusiones. Ad quartum probationem supponitur contingere

Primum argum. a parte negatiua.

Argu. 2.

Argu. 3.

Argu. 4.

Argu. 5.

Prima conclusio.

Secunda conclusio.

TO
re
l
13